

Adonisiň gözünden täze Siriýa

Category: Kitapcy, Nukdaýnazar, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Adonisiň gözünden täze Siriýa ADONISIŇ GÖZÜNDEŇ TÄZE SIRIÝA

Adonisiň pikirçe zerur üýtgeşmeler «aýal-gyzlaryň azatlyklarynyň artdyrylmagy, jemgyýetiň hak-hukuklarynyň, aç-açanlygyň we içerki garaşsyzlygyň berkidilmegindedir».

«Adonis» ady bilenem tanalýan siriýaly ýazyjy Aly Ahmet Esber Finikiýa-kengan mifologiýasyna degişli «Adonis» lakamy bilen tanalýan şahyr Aly Ekber Esber ol hakdaky pikirijiz ha peýdasyna bolsun, ha garşysyna, siriýa we we hatda arap medeniýetiniň simwollarynyň biridir.

Ol eýýäm 100 ýaşa ýeteňkirledi (94 ýaşynda), bulam onuň garaşsyzlyk döwründen respublika, Şükrü el-Kuwwatly we zzyndan bolup geçen harby döwlet agdarylyşyklar döwrüne, soňra türk-ihwançy («Musulman doganlar») Arap baharyna, ogul Esadyň wagtlaýyn gaýdyp gelşine, zzyndan agdarylyşyna we gaçysyna, şu

günki el-Julani we onuň doganlarynyň döwrüne çenli Siriýanyň dürli döwürlerini başdan geçirendigini aňladýar.

Şeýle ajaýyp ýaş tablisasyna kökleri arap, şahalary günbatarly medeniýeti-de goşuň.

Adonisiň özi doly dünýewi adam. Ol yslamçylar beýlede dursun, özi ýaly dünýewi pikirli ýazyjy-şahyrlaryňam käbirleri tarapyndanam batyny (ýapyk) syýasy meýillere ýykgyň etmekde aýyplanýar.

Bu hormatly we goja siriýaly intellektualyň soňky çykysy edebi baýragyň gowşurylyş dabarasynyň öňüsyrasynda Parižde geçirilen metbugat ýygňanyşygynda aýdanlarydy:

– Meniň Siriýadan 1956-njy ýylda çykyp gaýdanym. Şonuň üçinem bu barada düýpli geplärlik derejede Siriýany bilemok. – Adonis sözüniň üstüne şuny-da goşdy: – Men hemişe režime garşy boldum.

Fransiýanyň paýtagty Parižiň golaýynda ýaşaýan Adonis metbugat ýygňanyşygynda edil häzir Siriýada bolup geçjek üýtgeşmäniň reallygyny-da derňäp, şeýle diýdi:

– Onuň (Esadyň) ýerine geçenler näme ederler? Mesele režimi üýtgetmekde däl, jemgyýeti üýtgetmekde.

Adonisiň pikirçe zerur üýtgeşmeler «aýal-gyzlaryň azatlyklarynyň artdyrylmagy, jemgyýetiň hak-hukuklarynyň, aç-açanlygyň we içerki garaşsyzlygyň berkidilmegindedir. Jemgyýeti üýtgedip bilmesek, hiç zat oňarmarys. Bir režimi başgasy bilen çalyşmak öz-özüňi aldamakdan başga zat däl».

Ine, medeniýetimiziň siriýaly simwoly şeýle diýdi. Siriýadaky bu çarkandakly syýasy şertlerde bagtyýarlyk duýgulary we bir döwürden, hatra garaňky, rehim-şepagatsyz Esad döwürlerinden halas bolma şatlygynyň ortasynda Adonis bilen bir pikirde däl we onu dürli aýyplamalar bilen garalamaga synanyşjaklar hem hökman bolar.

Emma pygamberimiz (s.a.w) bize eýesi kim bolsa-da, hikmetli garaýşy kabul etmegi ündäpdir. Haýsy çeşmeden bolsa-da, hikmetiň möminiň ýiten malydygyny, ony nirde tapsa almaga iň köp şonuň mynasypdygyny öwredipdir.

Galyberse-de, Adonisiň aýdýanlary dogry. Ol umumy medeni, bilim we gymmatlyga esaslanýan sistemany üýtgetmegiň

gerekdigini aýdýar. Şahyr muny aýtmanda-da, görnüp duran hakykat.

Rehimsiz we banditçilikli Esad režimini her dürli garaňky etmişde günäkärläp (ol bu günäkärlemelere aňryýany bilen mynasyp), yzyndan ýazgaran duşmanyňyzyň edenlerini gaýtalamakçy bolýarsyňyzmy?

Siriýa ýolagçylygyň parahatçylyk, ylym-bilim, sabyr-kanagat, arzuw-umytlar nukdaýnazaryndan howpsuzlykda we asudalykda isleýän menziline ýetmegi mümkinmi?

Şu günüň meselesi şudur.

Mişari ZEÝDI,
Saud Arabystanly žurnalist.

Ýekşenbe, 15.12.2024 ý. Publisistika